

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม มนุษย์ต้องอยู่รวมกัน เพราะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ถ้ามนุษย์อยู่
ด้วยตัวคนเดียวได้ มนุษย์จะเป็นเอกเทศ อย่างเช่นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์
ของเราท่านออกธุดงค์ของท่าน ออกธุดงค์เพื่อหาอะไร? ออกธุดงค์เพื่อหาตัวตนของตัวเอง ออก
ธุดงค์เพื่อหาหัวใจของตัวเอง ออกธุดงค์เพื่อปฏิบัติ ประพฤติปฏิบัติให้เกิดอริยมรรค เกิดมรรคญาณ
เกิดสิ่งล้ำธรรมเพื่อทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ของครูบาอาจารย์
ของเรา

แต่มนุษย์ของเรา มนุษย์แยกออกไปอยู่คนเดียว มนุษย์มีแต่ความกลัว มนุษย์มีแต่ความ
ว้าเหว มนุษย์มีแต่การะรังรังที่คนๆ เดียวสามารถทำเพื่อดำรงชีวิตของตัวเองไว้ได้ มนุษย์ถึงต้อง
อยู่ด้วยกันเป็นสัตว์สังคมไง แต่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม เห็นไหม ถ้ามนุษย์มีน้ำใจต่อกัน มนุษย์มี
ศีลธรรมจริยธรรมต่อกัน มีน้ำใจต่อกัน คนมีน้ำใจต่อกันมันอบอุ่นนะ มีน้ำใจต่อกันเราไว้ใจ ถ้า
ไว้ใจนะมันทำอะไรมันก็ราบรื่น แต่ถ้าระแวง มันมีความระแวง มันทำอะไรมันไม่สะดวกเพราะ
ความระแวง แล้วความระแวง เห็นไหม สิ่งทีระแวงเราศึกษาเราเป็นชาวพุทธ เราเป็นชาวพุทธ
เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนานะเป็นศาสนาเดียวที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิญาณตนว่า
เป็นพระอรหันต์ ลัทธิศาสนาอื่นไม่มีหรอก ลัทธิศาสนาอื่นเขาสอนทำดีๆ เท่านั้นแหละ ทำดี ทำ
ดีใครก็ทำได้ สัตว์ก็ทำได้ สัตว์มันก็รักฝูงของมัน สัตว์มันก็รักครอบครัวของมัน นี่สัตตชาตญาณ
ของสัตว์ แต่เวลามันเป็นสัตว์มันไม่ไว้หน้าใครเลย สัตว์หน้าชนไว้ใจไม่ได้ๆ เพราะมันทำตาม
สัตตชาตญาณของมันไง แล้วดูความคิดเราสิ ความคิดของเราเราไว้ใจความคิดเราได้ไหม?

ความคิดของเรา ถ้าไม่มีศีลธรรมจริยธรรมมาครอบคลุมไว้ มาควบคุมไว้ ความคิดเรา
ความคิดเรามนุษย์นี่ มนุษย์มีสติปัญญาไง มนุษย์มีสติปัญญามนุษย์ถึงยับยั้งสิ่งนี้ไง ถ้ามนุษย์

ยับยั้งสิ่งนี้ มนุษย์เชื่อในรัตนตรัย เชื่อในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ในสังฆกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรามาศึกษาธรรมๆ เราก็พยายามจะประพฤติปฏิบัติ เราก็อาจจะมีความสุขอย่างทีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกคนเกิดมาปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์ทั้งนั้นแหละ แต่ความสุขๆ ความสุขของใครล่ะ? ความสุขของสัตว์ ความสุขของสัตว์มันได้เสพได้กินของมัน มันก็พอใจของมันแล้ว นี่ความสุขของมนุษย์แค่นี้เองหรือ? หาสิ่งมาเพื่อตอบสนองความพอใจของตัวเองไหม?

ถ้าแสวงหาสิ่งใดมาเพื่อตอบสนองความพอใจของตัวเอง นี่ค้นหาความทะยานอยากมันล้นฝั่งๆ ค้นหาความทะยานอยากมันล้นฝั่งคือหมายถึงว่ามันต้องการปรารถนาตลอดไป แต่ร่างกายมันก็ใช้แค่นี้ นี่ความสัมผัสของเรา ปัจจัยเครื่องอาศัยมันก็ใช้แค่นี้ แต่จิตใจมันพอใจไหมล่ะ? จิตใจมันไม่พอหรอก นี่เรากินอิ่มนอนอุ่นจนท่วมท้นขนาดไหนมันก็ไม่พอ มันไม่พอหรอก ถ้ามันไม่พอมันต้องมีศีลธรรมจริยธรรมเพื่อมายับยั้งตรงนี้ ถ้ายับยั้งตรงนี้ นี่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ถ้าสัตว์สังคม สิ่งที่อยู่อาศัยกัน เรามีน้ำใจต่อกัน มีน้ำใจต่อกันเพราะเหตุใดล่ะ? เพราะเรามีธรรมใจ มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้มีธรรมของเรา

มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เราให้เขาไป เราให้เขาไป เราเจ้อจานเขาไป เราดูแลเขาไป จิตใจเราเพื่อความสุขของเขา เราให้เขาไปๆ ให้เขาไปเพื่ออะไรล่ะ? ให้เขาไป เห็นไหม สิ่งใดเราทุกข์เรายาก เวลาเราทุกข์เรายาก เราอดคัดขาดแคลน ถ้าใครเขาเมตตาต่อเรา เราจะซาบซึ้งน้ำใจของเขาไหม? เราจะซาบซึ้งน้ำใจของเขาไหม? ถ้าจิตใจของเขาเป็นธรรม ถ้าจิตใจเขาเป็นธรรมใช่ไหม เราให้เขาแล้วเขาบอก โอ้ คนนี้ให้ได้ง่ายนะ เขาจะมาขอเอาเรื่อยๆ เขาจะมาแสวงหาเอาเรื่อยๆ

ในสมัยพุทธกาลนะ เวลาพระปฏิบัติในป่าแล้วมีผู้มีบารมีมาก พญานาคเขามาแผ่พังพาน เพื่อให้ความร่มเย็นเป็นสุขใจ พระองค์นั้นกลับไปกลัวเขา ไปกลัวเขาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไปอยู่ในป่าในเจานะ ไปประพฤติปฏิบัติขึ้นมา แล้วพญานาคเขามาแผ่พังพานให้ ให้ความอบอุ่นนะ แต่ตัวเองกลัวมาก กลัวจนไม่กล้าทำอะไร จนมันวิตกกังวล จนซุบผอม ซีดผอมเลย ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้กลับไปไหนนะ กลับไปใหม่ พอกลับไปแล้วถ้ามันมานะให้ขอสร้อยของพญานาค ให้ขอสมบัติพญานาค

พญานาคมันรักพระองค์นั้นมันจะมากุ้มครองดูแลใจ มันก็ให้ ให้อยู่เรื่อย ให้จนทนไม่ไหว พญานาคมันก็เลื้อยออกไปเลย มันไม่มาปกป้องดูแลแล้ว ทำไม? บอกว่าสมณะขี้ขลาด ขอนจนทนไม่ไหว การขอ สิ่งที่ต้องการอยากได้ของเขาอยู่ตลอดเวลา ไอ้คนที่ให้มันให้จนทนไม่ไหว ทั้งๆ ที่เขาจะมาให้ความอบอุ่นของตัว เขาจะมากุ้มครองดูแล เขารักเขาปรารถนาของตัว แต่มาขอเขาเรื่อย ขอเขาเรื่อย แต่เวลาของเราเป็นมนุษย์ เราเป็นสัตว์สังคม เราไม่ได้ขอ เราขยันหมั่นเพียรของเรา เราชวนขวยของเรา พยายามทำความดีของเรา แต่อำนาจวาสนาของเรามีแค่นี้ ทำสิ่งใดมันก็ขาดตกบกพร่อง ทำสิ่งใดมันก็ไม่สมความปรารถนา ทำสิ่งใดมันก็ขาดตกบกพร่องเราก็คขยันหมั่นเพียรของเรา

ถ้าคนเขามีน้ำใจต่อกัน เขาเอื้ออาทรต่อกัน เขาช่วยเหลือเจือจานกัน แต่คนที่เกียจคร้าน คนไม่ทำอะไรจะเอาแต่ของเขาๆ นี่เวลาผู้ให้เขาต้องมีปัญญาของเขา ถ้าผู้ให้มีปัญญาของเขา ให้แล้วทิ้งเหว ให้แล้วต้องมีปัญญาจะให้ นี่พูดถึงมนุษย์เป็นสัตว์สังคมนะ แล้วถ้ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม มนุษย์มาจากไหน? มนุษย์มานั่งตรงนี่มาจากไหน? นี่มนุษย์มานั่งตรงนี่เกิดมาจากพ่อจากแม่ แต่เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าณะมนุษย์นี้มาจากไหน? ปฏิสนธิจิต นี่พ่อแม่ก็เสพกามกันอยู่ทุกวันทำไมไม่ท้อง ทำไมไม่มีลูกมีเต้า คนมั่งมีศรีสุข คนร่ำคนรวย ลูกเต้าเขาหายากมากเลย ไอ้คนทุกข์คนจน ลูกหัวแถวยันท้ายแถว ไอ้ลูกเรียงเป็นแถวเลย

นี่คนมีบุญไง คนที่มั่งมีศรีสุข คนที่มีอำนาจวาสนา คุณเขาไม่มีลูกนะ หาลูกยากมาก คนรวยไม่มีลูกหรือ จิตที่มันมีค่า จิตที่มันมีบุญมันน้อย จิตที่มันมีบุญมันน้อย ไอ้จิตที่ขี้ทุกข์ขี้ยากมันเยอะ ถ้าจิตที่ขี้ทุกข์ขี้ยากเวลามันเกิดมันเกิดจากใครล่ะ? มันก็เกิดจากพ่อแม่ที่ทุกข์ที่ยากนี่ไง เกิดมาก็ปากกัดตีนถีบที่ไม่มีจะกินกันอยู่นี่ไง แต่ไอ้พ่อแม่ที่ร่ำรวยเขาอยากมีลูกสืบสกุลทำไมเขาไม่มี

นี่มนุษย์เกิดมาจากไหน? มนุษย์เกิดมาจากตัวเอง มนุษย์เวลาจิตปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตเกิดในไข่ เกิดในครรภ์ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดในโอปปาติกะ กำเนิด ๔ ของจิต จิตนี้มันต้องเวียนว่ายตายเกิดธรรมชาติของมัน ใครจะปฏิเสธหรือไม่ปฏิเสธนั่นมันเป็นเรื่องความเห็นของคน แต่ความเป็นจริงของมัน ในเมื่อพลังงานมันมีอยู่ ในเมื่อมีวิชาขบไสมันอยู่ มันต้องเวียนว่ายตายเกิด ไม่อย่างนั้นเราทำบุญกุศล ทำบาปอกุศลมันก็จบสิ้นใช่ไหม? ทำบุญนี่นรกสวรรค์ไม่มี สิ่งต่างๆ ไม่มี คนเราเกิดมาก็ชาติเดียว ตายแล้วก็จบกันไป

ทำไมจริตนิสัยคนไม่เหมือนกัน? ทำไมสังคมที่วุ่นวายอยู่นี้มันเพราะอะไร? สังคมวุ่นวายอยู่นี้เพราะอะไร? เพราะคนที่จิตใจมันต่ำ จิตใจมันเห็นแก่ตัว จิตใจมันเอาแต่ผลประโยชน์ส่วนตัวของมัน แต่จิตใจของคนที่สูงส่ง สังคมจะมีความร่มเย็นเป็นสุข สังคมมีแต่ความดี เพราะอะไร? เพราะเราให้ เราให้อภัยต่อเขา อย่างเล็กน้อย เต็มใจน้อยมันไร้เดียงสา มันทำอะไรมันไม่รู้ของมัน เราก็ก็นำให้ใหม่? แต่คนที่ทำผิดแล้ว ผิดแล้วก็ต้องสารภาพผิดสิ ผิดแล้วก็ยอมรับว่าผิด แล้วแก้ไข แก้ตัวซะ นี่เพราะเราหวังบุญกุศล หวังความสงบร่มเย็น เราหวังความปรารถนาที่ดีๆ สิ่งใดที่มันขัดมันแย้งกัน อเสวนา จ พาลานํ ปณฺฑิตานญจ เสวนา คนพาลอย่าไปคบมัน คนพาล

เวลาคนที่เป็นอย่างนี้ คนที่เขาใจต่อกัน เขากลับเวลาคนหน้าด้าน คนหน้าด้านมันไม่มียางอาย มันทำอะไรมันไม่สำนึกตัวมันเอง แต่เวลาคนบั้นทิต เห็นใหม่ สุภาพบุรุษ ความผิดเขาผิดแล้วเขาเสียใจนะ เราทำอะไรที่ผิดพลาดไปแล้ว เราละก็ไม่ได้เราเสียใจใหม่? ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ผู้ใดทำความผิดพลาดพอระลึกได้นะเสียใจ สิ่งนั้นไม่ดีเลย แต่เวลามันทำทำไมมันไม่ขาดสติล่ะ?

ถ้ามันขาดสติ เห็นใหม่ นี่พูดถึงมนุษย์เป็นสัตว์สังคมๆ แต่มนุษย์มาจากไหน? มนุษย์มาจากปฏิสนธิจิต มนุษย์มาจากธาตุรู้ของเราที่แหละ มนุษย์มาจากพุทธะ มนุษย์มาจากพลังงานพลังงานคือความรู้สึกลึกซึ้งอันนี้มันมีวิชา มันเวียนว่ายตายเกิด ถ้าเวียนว่ายตายเกิด เพราะเวียนว่ายตายเกิดด้วยบุญกุศล เกิดมาก็เป็นคนดี เกิดมาก็เป็นมนุษย์ที่ดี สังคมก็ร่มเย็นเป็นสุข เวลาวิชา มันพาเกิด เวลาบาปกรรมมันพาเกิด มันเกิดมาด้วยความทุกข์ความยากมันบีบคั้นมา มันโทษสังคม สังคมรังแกเรา ทุกคนรังแกเรา มันไม่บอกว่ามันทำชั่วมา มันเคยทำกรรมอกุศลมา กรรมอกุศลมันทำให้จิตใจมันคิดแต่เรื่องอย่างนี้ แล้วถ้าคนมีบุญกุศลมันเกิดมา เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอน "อดตา หิ อดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน"

ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน สุขทุกข์ในใจใครมันจะยึดเยียดให้เข้ามาในหัวใจเราไม่ได้หรอก เวลามันทุกข์มันยากพ่อแม่ปลอบประโลมขนาดไหน ญาติพี่น้องเขาดูแลขนาดไหนทำไมมันทุกข์? ทำไมมันทุกข์ขนาดนั้นล่ะ? พ่อแม่ก็ให้แก้วแหวนเงินทอง พ่อแม่ก็ให้โอกาส พ่อแม่ก็รักษามาอย่างนี้ แล้วพ่อแม่ให้มาอย่างนี้ แล้วลูกมันทำอย่างไรต่อล่ะ? ให้มาก็ใช้หมดไป เราก็แบมือขอต่อไปอย่างนี้ใช่ไหม? แต่ถ้ามันมีสติมีปัญญาของมัน พ่อแม่ก็ปรารถนาให้มีความสุขทั้งนั้นแหละ

มีความสุข แต่สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี สุขอื่นใดเท่ากับเราควบคุมความคิดเราได้อเอง ไม่มี ความคิดเรามันให้ผลเป็นโทษของเรา เวลามันประชดสังคม มันประชดพ่อแม่ของมัน มันประชดชาติตระกูลของมันใครเป็นคนประชดล่ะ? ใครเป็นคนประชด ถ้าจิตมันไม่คิด ถ้าจิตมันไม่คิด จิตมันไม่เป็นปม จิตมันไม่มีความรู้สึกเอาอะไรไปประชด สิ่งของมันจะประชดมันก็ออกมาจากใจนั่นแหละ นี่บาปบุญมันอย่างนั้น แล้วเวลาประชดขนาดไหนพ่อแม่โกรธลูกไหม? ญาติผู้ใหญ่มีรังแกเด็กไหม? มันก็ไม่มีทั้งนั้นแหละ มันไม่มีแต่จิตใจมันก็คิด เห็นไหม บอกว่าความสุขความทุกข์ไม่มีใครทำให้เราได้หรือ

ถ้าจิตใจเรามันทุกขมันยากอยู่อย่างนี้ แล้วเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนสังขธรรมๆ สังขธรรม เห็นไหม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว นี่มันไม่มีของฟรีหรือ มันมีเหตุมีปัจจัยมาทั้งนั้นแหละ คำว่ามีเหตุมีปัจจัย คนจะดีมันดีเพราะการกระทำของเขา ถ้าคนมันจะชั่วมันก็ชั่วเพราะการกระทำของเขา ก็เขาทำของเขามาทั้งนั้นแหละ แต่เวลามันถึงเวลาเขา รับวิบากกรรมเขาบอกว่าคนอื่นรังแกเขา คนอื่นรังแกเขา ก็มึงทำทั้งนั้นแหละ ถ้ามึงไม่ทำมา จิตใจมึงจะรับได้อย่างไรล่ะ?

คนอื่นเขาทำสิ่งใดต่อกัน เราไม่รู้ไม่เห็นเรามีโทษไปกับเขาไหม? เราจะมีโทษกับสภาวะแวดล้อม เรามีโทษ เห็นไหม ปัญหาสังคมมันมีโทษ แต่เขาจะทำสิ่งใดกันอยู่ เขาทำนี้เรารับรู้ อะไรไปกับเขาไหม? แต่ถ้าเราทำล่ะ? เราจะทำในที่ลับที่แจ้งเรารู้ไหม? เราจะทำที่ไหนเรารู้ จะทำอะไรเรารู้ เพราะเราเป็นคนทำ นี่ไงที่มันทำมาๆ มันทำอย่างนี้ พอมันทำมา เพราะจิตใจนั้นมีเจตนา เจตสิก มันปรารถนา มันมีแรงปรารถนามันถึงได้ทำออกไป กรรมมันเกิดตรงนี้ กรรมมันเกิดตรงเจตนา เกิดจากการกระทำ แล้วมันทำของมันมา พอมันทำของมันมา มันก็เศร้าหมอง เห็นไหม ที่เราทำสิ่งใด

คูลีข้าราชการผู้ใหญ่ ถ้าเป็นข้าราชการผู้ใหญ่ที่ดี เขาบริหารจัดการที่ดี ลูกน้องจะรักเขามาก แล้วเขาจะมีบารมี บารมีคืออะไร? บารมีเพราะบริษัทบริวารรักชอบ นั่นคือบารมี ข้าราชการผู้ใหญ่ถ้าเขาเห็นแก่ตัว เขาเห็นแก่ตัว เขาพยายามแสวงหาผลประโยชน์ของเขา นี่เขาไม่มีบารมี เพราะคนต่อหน้าก็ยอมรับนับถือเพราะมันเป็นอำนาจทางกฎหมาย แต่ลับหลังเขาไม่มีคนสนใจหรือ แล้วเขาทำสิ่งใดไป นี่พอเขาพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ไปเขาก็หวังสิ่งที่เขาทำจะไหล่ออกมานั่งทับเอาไว้ นั่งทับเอาไว้ นี่ไงใครทำ? ใครทำ? เขาทำเองทั้งนั้นแหละ

ถ้าเขาทำเองทั้งนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ สอนว่าถ้าเราเกิดเป็นชาวพุทธ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เราทำความดีของเรา สิ่งใดที่มันเป็นผลประโยชน์ของเราตามหน้าที่การงานของเรา เราก็ต้องการปรารถนาสิ่งนั้น แต่สิ่งใด เพราะทำสิ่งใดเป็นบุญกุศลมันเกิดขึ้นมันก็ต้องมีของมันใช้ไหม สิ่งใดที่ไม่ใช่สิ่งของของเรา เป็นของของเขา เราต้องให้เขาไปกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้งพระสารีบุตรกับพระโมคคัลลานะเป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา พระที่ไม่มีวิฤติภาวะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าลำเอียง ทำไมไม่ตั้งพระอัญญาโกณฑัญญะ พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นพระองค์แรกที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธรรมจักๆ พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก ทำไมไม่ตั้งพระอัญญาโกณฑัญญะเป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา ไม่ตั้งอัครสาวกเป็นผู้สืบต่อศาสนา เวลาไปตั้งพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ

เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะจะไปฟังเทศน์พระอัสสชิ ไปปฏิบัติจนเป็นพระโสดาบัน นี้จะมาหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เข้ามายังไม่ได้เอะหิภิกขุ ยังไม่ได้ขอบวชเลย “นั่นนะอัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวาเรามาแล้ว” แล้วเวลาเสร็จแล้วตั้งให้เป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวา พระติเตียนไปหมดเลยบอกพระพุทธเจ้าลำเอียงๆ พระพุทธเจ้าบอก “ไม่ใช่ ของของเขา ของของเขา” พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะท่านปรารถนาเป็นพระอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา ท่านได้สร้างบารมีมากี่ภพกี่ชาติ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสร้างวาสนาบารมีมา ปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย นี้สร้างสมบุญญานุการของเขาแล้ว เวลาสร้างสมบุญญานุการมา ผู้ที่ปรารถนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ต้องเป็นพระโพธิสัตว์สร้างบุญกุศลมา นี้ผู้ที่สร้างตามมาๆ เขาปรารถนาเป็นสิ่งใด เขาปรารถนาเป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวา เขาสร้างของเขา เขาสร้างของเขา

คนที่สร้างของเขา จิตที่มันเวียนว่ายตายเกิดเขาทำบุญกุศลของเขา มันเป็นจริตเป็นนิสัย เป็นอำนาจวาสนา เป็นพันธุกรรมของจิต จิตมันได้สร้างสมของมันมาอย่างนั้น คนที่สร้างสมมาอย่างนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้งให้เป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา เป็นเสนาบดีแห่งธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่าการสิ่งใดคนไม่เข้าใจไปถามพระสารีบุตร พระสารีบุตรก็เทศน์ว่าการเหมือนกันหมดเลย แล้วเขากลับไปถามองค์สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าถ้าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตอบ ตอบปัญหาแบบใด? เราก็ตอบแบบพระสารีบุตรตอบนั่นแหละ แล้วถ้าไปตั้งคนอื่นที่เขาไม่มีวุฒิภาวะ เขาไม่มีปัญญาล่ะ?

อัครสาวกเบื้องขวา เวลาจะถามปัญหาธรรมะ ไปถึงเบาะๆ เบาะๆ อัครสาวกเบื้องขวา เพราะอะไร? เพราะเขาไม่ได้ทำมา เขาไม่ได้ทำมาเขาก็ไม่รู้ เขาไม่ทำมาเขาไม่มีปัญญา ถ้าเขาไม่มีปัญญา เขามีตำแหน่งแล้วเขาทำงานได้ไหม? เขาได้ตำแหน่งมาแล้วเขามีปัญญาไหม? แต่มันไม่มีไง แต่เวลาพระ นี้โลกคิดกันไปอย่างนั้น ว่าถ้าเป็นไปได้ก็ต้องเป็นพระอัญญาโกณฑัญญะ พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลกนะ เอาหลานมาบวช เอาพระมันตานีบุตรมาบวชเท่านั้น แล้วไปอยู่ในป่าในเขาตลอด อยู่ในป่าจนสุดท้ายจะนิพพานต้องมาลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นี่ใครสร้างอำนาจวาสนามาอย่างใด นี่ไงเราสร้างบุญกุศลของเราไง นี่ไงพูดถึงว่าสุขทุกข์มันเป็นเรื่องของหัวใจ ถ้าเรื่องของหัวใจเราทำของเรา เรายกขาของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา ทำเพื่อคุณงามความดีของเราละ นี่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม สัตว์สังคมมันอยู่กันพึ่งพาอาศัยจากภายนอกให้สามัคคี ให้มีน้ำใจต่อกัน แต่เวลากิเลสตัดหาความทะยานอยากเราจะไปให้อภัยมันไม่ได้ เราจะไปสามัคคีกับกิเลสไม่ได้ เราต้องฟาดฟันกับมัน

ฉะนั้น เวลาเราจะปฏิบัติเอาขณะตัวเองเราต้องเข้มแข็ง คนที่ปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ของท่านทำปฏิบัติเข้มแข็งเข้มงวดมาก เข้มงวดมากเพราะอะไร? เพราะมันจะต่อสู้กับพญามาร จะต่อสู้กับเสือ จะต่อสู้กับเจ้าวัฏจักร จะไปอ่อนแอ จะไปบอกว่า แหม สามัคคีกัน ทำเพื่อความนุ่มนวลอ่อนหวาน ไม่มีหอรอก อย่างนั้นกิเลสมันบังเงา กิเลสมันอ้างธรรมะบังเงา แล้วก็บอกว่าพวกเรามีคุณธรรม ยิ้มแย้มแจ่มใส หน้าชื่นอกตรม เวลาหน้าเราชื่นบาน หัวใจมีแต่ความทุกข์ พวกนี้พวกมีคุณธรรม แต่ไอ้พวกที่มูมานะปากบั่นจะล่วงฟันทุกข์ด้วยความเพียร มีความเพียร มีความอดสาหัส พวกนี้พวกที่ไม่ใช่ผู้ร่ามากดี พวกนี้เป็นพวกที่กรรมกรแบกหาม

มันจะแบกหามไม่แบกหามนะ เวลาทำงานของใจ ใจนี้เวลามันคิดมันดิ้นรนของมัน ใครจะเอาไว้ในอำนาจของเรา เดินจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนานั้นเป็นกิริยาเท่านั้น เพราะอะไร? เพราะจิตมันอยู่กลางหัวอก เวลาจิตอยู่กลางหัวอก การเดินจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนาเพื่อฝึกหัดจิต แต่อาศัยกิริยานี้ก้าวเดินไป อาศัยกิริยา วิธีการ วิธีการเป็นกิริยาเท่านั้น เวลาจิตสงบมันสงบกลางหัวอก เวลาเกิดปัญญาเกิดมรรคญาณ มรรคญาณมันรู้ มันถอด มันถอน มันสำรอก มันคาย มัน

มหัศจรรย์ขนาดไหน นี่ไงสิ่งที่มีมหัศจรรย์เพราะอะไร? เพราะเขาทำมา เขาทำมา จิตมันทำมา มันก็รู้ จิตมันทำมา มันสำรอกมันคายมันก็รู้ มันก็รู้ มันก็เห็น เพราะมันทำของมันมา แล้วถ้าไม่ได้ทำล่ะ? ถ้าจำมาล่ะ? ถ้าถือปี่มาล่ะ? ถ้าชูปมาล่ะ?

ฉะนั้น สิ่งใดที่สังคมเขามีอยู่ วางไว้มันเรื่องของเขา หลวงตาสอนประจำนะ เรื่องของเขา เราจะดูแลเรื่องของเรา โลกเขาจะสับสนปนเปขนาดไหนมันเรื่องของโลกเขาสร้างเวรสร้างกรรมของเขา หลวงตาท่านสอนประจำนะ เราจะทำความดีวะ เราจะทำความดีกันวะ เราทำความดีเพื่อใจของเราไง เราเป็นคนกระทำ เราคิดแต่สิ่งที่ดีๆ คิดบวก คิดบวกในเรื่องผลประโยชน์กับเรา แต่ต้องมีความฉลาดแยกแยะผิดถูกได้ ถ้าคิดบวกอยู่กับโลกโดยคิดบวก คิดบวกกับโลกนะ เราคิดบวก แต่เราต้องมีปัญญาเท่าทัน เราไม่ใช่เป็นเหยื่อ

นี่เขาบอกว่าเราเป็นผู้แพ้ เราเป็นผู้ให้ตลอดเวลา เราให้ด้วยปัญญานะ ให้โดยคนที่มิปัญญา คนที่มีสถานะสูงส่ง จิตใจที่สูงส่งเราให้ ไม่ใช่จิตใจที่ยอมจำนนแล้วให้ จิตใจที่ยอมจำนน ยอมจำนนนี้ไม่รู้สิ่งใดแล้วให้ไม่มีประโยชน์อะไรเลย เราเป็นผู้ที่ให้ เรามีอำนาจผู้ให้ เพราะเรามีอยู่แล้ว ยังมีปัญญาอีก แยกแยะว่าควรไม่ควรอีก ไม่ใช่มีปัญญาจะให้ แล้วให้ใครมาชู้ตะคอกเพื่อจะเอา ไม่ใช่

เป็นผู้ให้ แล้วมีปัญญาให้ ให้แล้วเพื่อสร้างอำนาจวาสนาบารมี แล้วเวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ปฏิบัติโดยหัวใจของเรา เอาความจริงเอางัง จะล่วงพ้นด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดุทธาหะ ใครเขาจะว่าไปบ้างอย่างไรมันเป็นความเห็นของคน มันเป็นความเห็นของโลก มันไม่เป็นความจริง ถ้าความจริงมันเกิดมรรคญาณ มันเกิดสังขารขึ้นมา หัวใจมันเป็นความจริง ถ้าความจริงที่นั่นมันจะไปหวนไหวกับสิ่งใด

“อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า” เอวัง